

Előfizetési árak:

Egész évre... 8 kor
Fél évre... 4 kor.
Negyedévre... 2 kor.

Egyes szám ára 10 fillér.

Előfizetés a kiadóhivatalban

MAROSUJVÁR

Szerkesztőség és
Kiadóhivatal:

Marosujvár, Hunyadi u. 47.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban árszabály
szerint.

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Felelős szerkesztő: FÜSSY JÓZSEF.

A románok hat heti pünkösdi királysága a Székelyföldön.

Tíz napi utam Háromszék vármegye községeiben.

1916. október 20-tól, november 11-ig.

Irta: **B. Mirtse Ferenc** orbaiteleki ref. lelkész.*)

A románok székelyföldi viselkedéséről nagyon sok vészes hírek keltek szárnyra, különösen mi a kik elmenekültünk, minden nap újabb meg újabb vészes híreket hallva, azon székely testvéreim megnyugtatótatására, a kiknek a nagy távolság miatt eddig nem volt módjában Háromszék vármegye községeiről a tényeknek megfelelő hírt hallani, — saját magam — és a hívek megnyugtatótatására, elhatároztam magam a székely föld legtöbb községeinek megvizsgálására.

Vizsgálataim eredményét a tényeknek megfelelően a következőkben összegezhetem:

Utam Torda városából székéren kiindulva Marosiudás—Marosvásárhely—Nyárádszereda—Székelykeresztúr—Barót—Sepsiszentgyörgy—Orbaitelek—Kovácsna községeken vezetett át.

A háborus események legelső nyomát Erdőszenygyörgyön találtam. Komor, üres, kifosztott lakások. Buskomor nép a kerítések nyílásain félve tekint a tovább utazó idegenekre. A falu közepén levő nagy deszkás fahid oldalai szalmával kibélelve, alul a cölöpök mellett szintén szalmával megtömve, felül a deszkázat leöntözve, érthetően a hid fölégetésére, azonban ezzel úgy látszik a nagy sietség miatt nem értek el, a hid egy pár deszka oldal fa lebontása után még ma is ép és járható. Ettől kezdve a Székelykeresztúrig vezető uttesten vezető hidak $\frac{2}{3}$ részben elégedve és fölrobbantva, a melyeknek javításán derék pionérjeink vas szorgalommal dolgoznak.

*) Cikkirő a románok betörése miatt a délekeleti Kárpátok lábai mellől Orbaitelekről menekült és népével együtt végig szenvedte a székelyek menekülésének minden viszontagságát, míg végre családjával ideiglenesen Tordán telepedett le. E kálvária-utón is mindvégig hűséges pásztora maradt híveinek, kiknek érdekében a multkor cikket írt lapunkba. A románok kitakarodása után azonnal vissza ment Székelyföldre s végigjárta Háromszék több faluját, hogy meggyőződjék a dúlásokról, rablásokról és pusztításokról. Ennek az utjának tapasztalatait, feljegyzéseit írta meg lapunk részére ebben a markáns cikkében, melynek minden sora belemarkol a székelységért sajtó magyar lélekbe. Szomorúan aktuális és historiai értékű e cikk, épen ezért méltó Klio vésőjére... Lapunk szűk keretei miatt két részben közöljük, folytatását jövő számunkban, Szerk.

Bözöd-udvarhelymegyei legszörse községbe az est sötétsége alatt érkeztem. Vak sötétség az egész faluban. Utam első sorban is a ref. papi lakhoz vezetett. Sötét néma kifosztott lakásra találtam. Az éppen akkor október hó 20-án községe megvizsgálására haza utazott lelkész egyik a háboru tartama alatt oda haza maradt öreg gazdánál keresett — az övénel valamivel rendesebb és melegebb lakást. Egyik szomszéd asszony hírül vivé megérkezésemet, otthonába haza jött — az ajtó oláhul járva az ablak szolgált bemenő nyílással — hideg szobák; minden butor a helyéből kiforgatva, hivatalos és magán iratok szanaszét, szóval a háborus események még háborusabb nyoma. Elélti ruha és gabona nemüekből úgy a lelkész, mint a község vagyonosabb polgárai teljesen kifosztva.

Érdekes egy magyar csendőr járőr vitéz tette Bözöd községben a melynek köszönhetette az oláh rablaktól való megmenekülését. 6 lovas oláh járőr bement a községbe, kikélni a község területén lévő magyar erősséget. Ezt egyik magyar csendőr járőrünk észrevevén, beengedte, ők védelmi állásba helyezkedve várták a kettős csoportokba helyezkedett rumunok visszajövetelét, mikor az első 2 járőr, nagy meglepéssel, hogy mily vitézül be tudtak vágtatni a községbe, miután senki utjokat nem állotta, nagy meglepéssel vissza tért csendőreink célba vették, egyiket azonnal lovával együtt lelőtték, a másikat megsebesítették, úgy hogy a lováról lefordult. Eközben megérkezett a másik két oláh járőr is, látván a két első tragédiáját visszafordultak és vágtattak Erdőszenygyörgy felé, azonban ott egy jókora nagyságu német trén bukkanva fel — szépen lovaikról leszállva, fegyvereiket eldobva két katonánknak önként megadták magukat. Ez alatt megjött a harmadik pár oláh járőr is, ezeket is csendőreink azonnal célba véve egyiket azonnal lelőtték, másikat lábán megsebesítették. Ez megakarván menekülni, lovát — a fehér mént — megsarkantyuzva elvágtatott — ezért már a csendőr kíséret magyar honvéd dühös lett. Fel pattant a mellette levő oláh lóra, a menekültet másfél kilométer távolságig üldözve

a hegy alatt utólérve az oláh lovas lovával együtt lelőtte. Így pusztult el és esett fogságba az oláh járőr. Ennek az eseménynek köszönhetette Bözöd községe, hogy az oláhok bemenni nem mertek.

Ezen esemény valódiságát igazolja az a tény, hogy október hó 21-én reggel az oláh nagy fehér mént az utszélen még eltemetetlen állapotban találtuk.

Gagy községben nagy rombolás és különösen fosztogatás és rablás nyomai. Különösen a pópok és az intelligencia a rablás legfőbb célpontjai. Szentábrahámfalván ugylászik gyorsabb átvonulás lévén, kevesebbek a pusztulás nyomai. Következő udvarhelyi falvakban szorványosabbak a rablások nyomai. Pap, tanító, intelligencia, elmenekült lakosság nagy részben kifosztva. A kik visszamenekültek, vagy esetleg odahaza maradtak, azoknál kevesebb a rablás és a károsodás.

Itt már panaszzolják a székelyek, hogy a kiknek jó lova, vagy szebb ökre volt, gazdájával együtt, ha idejekorán elbujni nem tudott — szekereitől, marhától a visszavonulás alkalmával magukkal elvitték. És ezeknek egészen föl Kézdivásárhelyig ez ideig még semmi hírét nem hallottak, sem nyomaikra nem találtak.

Szentpál és a többi falvak szebb házainak falain a következő felirások olvashatók:

Traiasca Romania mare aug. Ziua 16 septembrie Rottasa.

Másik felirás:

Traiasca Romania mare Simon in hansa seris de mine Jancu Nita R. 90. 11. Rossu.

Ezen utvonalon a legtöbb kárt Boldogfalva községe és lakói szenvedték. Ugy a falu határán, mint a faluban levő nagy hid teljesen felégetve.

Vasuti állomás épülete, úgy szintén a község belsejében 12 épület fölégetve, lakások élelmiszereikből kifosztottak. Árját- és Patakfalván szintén néma, kihalt és kifosztott lakások házai a legutolsó papir darabig földulva és kirabolva. Recsenyéd- és Baróth közti falvak már valami különösebb véletlen alapján mintha kevesebbet szenvedtek volna, különösen odahaza maradt lakosságnak nagyon kevés a károsodásra. Itt már szarvasmarha, juh és sertés csordák láthatók. Pópok és intelligencia lakásai itt is földulva és kirabolva. Székelykeresztúron az épületek az oláh kéz kegyetlenségeit nem mutatják, helyell közel rablás és fosztogatások nyomai, különösen a szebb épületek belseje összehány- és földulva.

Vargason 3 hétig voltak, lakásokból étel és ruhaneműeket elrabolták. Lakások zab készletét megettették. Visszavonuláskor 7 embert lóval és szekérral elvittek és

MIT KIABÁLTOK?

NÉVJEGYEK

legelegánsabb s legolcsobb árakban készíttetnek

Füßy J. könyvnyomdájában Tordán.

MIT KIABÁLTOK?

ezek még mai napig is oda vannak. Olaszteleken papi lakás és egy nagyobb kuria kifosztva, többi lakásnál szenvedhető a károsodás.

A Baróth községben való viselkedésükről sokat és bő adatokat beszéltek el özv. Dánér Istvánné, özv. Jancsó Ferencné és özv. Antalné urnők, a kik összehúzódva Dánerné lakásán együtt élték át — az életben keresztül élt legizgalmasabb napokat — lévén mindnyájan a 70- és 80 évek között.

Baróthon a román uralom 3 hétig tartott. Ezen időt a tisztek vezetésével az összes minden 2—3 napokbani átvonuló oláh katonaság lakások felszerelése, összerombolásával és kifosztogatásával töltötte el. Elsőnek vonult be a huszárság ezt követte a gyalogság és a trén, a trén után jött a román határon átjött kucsmás paraszt rablók serege. Részt székerekkel, részt lóháton nagy átalvetőkkel. Katonaság elhelyezkedése után következtek az utcai rablások — saját tisztjeik vezetésével. A házak fosztogatása alkalmával — a mi neki tetsző volt — azt megtartotta magának az oláh katonaság, különösen a mindennemű lábbelik, csizmák, cipők, ruhaneműek közül ingek, fehérneműek, ugyszintén a cifraságok voltak a legértékesebb holmik. Ha valami élelmiszert megpillantottak, annak többé nem volt helyén maradása. Ökrök, tehenek, lovak — a ki valahogyan azokat előlük eldugni nem tudta — semmiképen meg nem maradhattak. legföllebb, kinek pénze volt és bátorsága 2—3-szoros visszaváltással t. i. minden újabb rekviráló-biztost külön le kellett fizetni, menthetett meg valamit.

Majorságnak nem volt irgalom és kegyelem, a hol, a mit megfogtak — nyakát kezökkel kicsavarták és mondhatni a legvandalsztikusabb módon semmisítették meg minden a kezök ügyébe kerülő tárgyakat.

A mi a katonaságnak nem kellett, azt összegyűjtötték a kucsmás rabló módok a legfinomabb tükröktől a legutolsó padló seprűig, különösen tenger sok gabonát, ruha- és ágyneműeket. A mikor ezeknek szekereik megrakodtak, erőszakos lovas és ökrök szekeres fuvarokat állítottak elő, ezeket is megrakták minden értékesebb tárgyakkal, elhajtották maguk előtt. Fájdalmasan kell itt megjegyeznem, hogy ezen eljárás az egész oláh előretörés területén végrehajtott, sok szegény székely család várja mai napig is, már hosszú három hetek óta a legutolsó pár ígás állat és az öreg családfő hazaérkezését, melyeknek legnagyobb valószínűség szerint, csak szomorú, fájó története fog az későbbi utókor — annalesseiben és emlékeztetésben fennmaradni. Itt is, mint a keresztül vonult többi helyiségeiben, — papok, jegyzők és intelligensebb, vagyosabb házak voltak a pusztítás fő gócpontjai.

Dr. Solymosi, Incze Gyula házait megtekintve, az eddig előkelően vezetett csinos hajlékok most a pusztulás és romhalmaz színhelyei.

Ezt követik a kifosztott kereskedések és elmenekült lakosság szomorú hajlékai. És itt az egész Háromszék vármegye alantasabb polgárait megbélyegző legszomorubb valóságot kell konstatálnom. Mikor az oláh katonaság a neki felesleges tárgyakat a mi csodálkozó népünknek odadobálta — akadtak nagyon sajnos nagyon sokan — a kik ezt nagy örömmel, mint a Székelység legnagyobb és leggyűlöltebb ellenségétől — örömrivalgva elfogadták, az oláh vezetőség azon ajánlatát, hogy az a ki melyik házban és birtokban van és ezt nekik nagylelkűen odaadományozták, — készpénznek vették. Ez alapon az odahaza maradt napszámos osztály legnagyobb része, annak tudatában, hogy földesura háza, birtoka és a reá bízott átalátállomány ingyen neki adatott, —

sok helyen megtagadták a legszükségesebb gazdasági munkálatok elvégzését is. —

Ennek következménye lett az elmenekült Székelység legnagyobb romlása. Az ily alapon fölesigázott szilaj lelkületű nép — az oláh katonaság által felnyitott és kifosztott lakásokat — azon tudatban — hogy az elmenekültek, úgy sem jönnek haza soha, — önként rohanta meg és vitte el a legutolsó relikviákat is, bujdosó, nagyon sokat szenvedett székely testvérei — legnagyobb lelki fájdalmu — és örökre pótolhatatlan anyagi károsodására.

Baczon és Biberezfalva községek inkább az átvonulás veszteségeit nyögik. Szórványosan itt is fordultak elő károsodások.

Erdővidékről Háromszék egyik szélső községébe a Hatod nevű hegységben Mikóujfaluhoz közeledve, az Olt partja melletti kis síkságon szomorú emlék várja a honi utban összetört csiki és háromszéki Székelységet.

Kászonujfalusi Bene Ferenc székely közhúszár szomorú fejfája és frissen felhantolt sirja fogadott, a ki a Hatod erdő kanyargós ösvényeit az ezen területet nem ismerő vitéz német lovasságnak — mint bátor vezető akarván megmutatni — székely-házaja felszabadítása közben találta szíven egy áruló gaz oláh golyó és itt lelte hős ifjú dicső halálát.

Mikóujfalu és a szomszédos oltmenti községek elmenekült lakói részint, az oláhok, részint az általuk fölkorbaesolt szilaj idegzetű nép gondolatlansága által teljesen kirabolva. A Sánhák házai kifosztott üres romhalmazok. Málnás, Oltszem stb. elmenekült vagyosabb osztálya szintén a régi jóllétnak szomorú nyomdokát fogják találni.

Sepsiszentgyörgyön nincs olyan hajlék, a hol a fosztogató elenség meg nem jelent volna. Itt is a külső után bántották és fosztogatták ki az egyes házakat, minél szebb és csinosabb volt a ház külseje, annál nagyobbak a rablás és fosztogatás nyomai. Boldog a ki öregkoru házőrzőről gondoskodhatott, az egy pár értékesebb ruhadarab elviselésével és a meglevő élelmiszerek eltisztogatásával még beírte, ellenben az üresen maradt hajlékuk a közpreda tárgyai lettek...

Sepisszentgyörgyről a Szépmezőn Réty felé menve a Gergelyfalva és a Rezentus között megásott oláh dekungok és az utszélen még temetetlen lovak holt testei mutatják a közeli időkben lezajlott harsi események nyomait.

(Folyt. köv.)

HIREK.

Lengyelország feltámadása

Nincs elveszve Lengyelország. A sok vihart kiállott, sokat szenvedett, leigázott, feldarabolt Lengyelország új életre kelt és beteljesülőben a lengyel fohász, a mely szabad hazája után eseng.

Hála a Gondviselőnek, hogy Lengyelország függetlenségét a mi hős fiaink vívták ki, dicső szövetségeseinkkel.

Talán megértik ezt a lengyelek. És talán átérik az ebből folyó szent kötelességüket, hogy ha jön idő, amikor a sokszor elnyomott Magyarországnak is függetlenségéért, önállóságáért kell küzdeni, ők is eljönnek, kardot rántanak a mi ügyünkért, mint a hogy a magyar hősök minden időben ép úgy, mint most, küzdöttek, véreztek azért, hogy Lengyelországot újból életre keltsék.

Lengyelország ujraszületésének fel-emelő, ünnepélyes aktusairól a következőket jelentették:

A lengyel királyság proklamálása al-

kalmából Varsó lobogódíszit öltött. A kormányzósági palota előtt óriási sokaság gyűlt össze.

Délelőtt 11 órakor kivonultak a helyőrség csapatai, melyek sorfalat állottak. A díszőrséget a lengyel hadtest csapatai alkották. A kormányzósági teremben egybegyűltek a főtisztek, főhivatalnokok, főpapok, előkelő lengyelek és a lengyel hadtest tisztjei.

Tizenegy órakor bevonult a feldíszített terembe a főkormányzó. Előtte három lengyel ulanus haladt kivont kardokkal.

Ezután a főkormányzó felolvasta a proklamációt, majd lengyel nyelven beszédet intézett az egybegyűltekhez, majd háromszófos vivátot mondott a lengyel királyságra.

Beszéde közben az erkélyen kibontották a lengyel lobogót, a csapatok tisztelegtek, a zenekar rázendített a lengyel himnuszra.

A palota előtt hullámzó tömeg leihatatlan lelkesedésbe tört ki, a mikor a főkormányzóság összes épületeire felvontatták a magyar és osztrák lobogók mellé a lengyel lobogót.

A tömeg Ferenc Józsefet és Vilmos császárt éltette.

Ezután ünnepélyes menetben a székesegyházba vonultak, ahol Te Deum volt.

Végül a kormányzó díszszemlét tartott a kivonult csapatok felett.

Krakóban, Lembergben egész nap fényes ünnepségek voltak, a város zászlódiszben.

Lublinból jelentik: Beseler főkormányzó amnesztia rendeletet bocsátott ki, amely szerint a katonai főkormányzóság területén élő lakosság példás loyális magatartása elismerésül, a lengyeliség történelme szempontjából fontos, emlékeztető napon elrendeli, hogy ama büntető törvényszéki, vagy közigazgatási bíróság által elítéltek, akik kegyelemre méltók, teljes vagy részleges amnesztiaiban részesüljenek.

Lelkünk hevével, szívünk melegével üdvözljük a százados elnyomatás után feltámadt lengyel királyságot.

A lóheremag forgalmát

szabályzó 3513—1916. M. E. számú rendelet által magukat érdekeikben sértve érő kereskedők, gazdák és egyéb árutulajdonosok október 29 én Budapesten gyűlést tartottak, amelyből kifolyólag egy bizottságot küldtek ki, hogy jogos érdekeik megvédése végett a szükséges lépéseket tegye. Ugy a szakmákban érdekelt kereskedők, mint a termelő gazdák azt kívánják, hogy a rendelet megjelenése előtt a a maximális árnál drágábban bevásárolt és külföldre már eladott lóherét tényleg le is szállíthassák, ha pedig ez ellen a kormánynak aggályai volnának, ámbár maga a rendelet is megengedni a kivételeket, legalább annak az imperatív kimondását kéri, hogy a H. T. a külföldön magasabb árakon történt eladásoknál mutatózó árkülönbözeteket az eladóknak térítse meg. Ebben a tárgyban beadvánnyal fordulnak az Omke és Omge közbenjöttével a kereskedelemügyi és földmívelésügyi miniszterhez, továbbá tárgyalásokat kezdték a H. T. igazgatóságával is. Ezzel párhuzamosan, a H. T.-vel a belföldi szükséglet kielégítése tárgyában kötendő szerződések ügyében is tárgyalásokat folytat a bizottság, amely az eddigi tárgyalások folyamán azt a benyomást nyerte, hogy a kereskedők jogos igényei figyelemre fognak találni és a kereseti lehetőség lényeg-

gesen nem fog esökkenni. A H. T. a bel-földi szükséglet kielégítésénél a legitim kereskedelmet teljes mértékben igénybe szándékozik venni, de a hasznát maximálni fogja.

A rendelet deprimáló hatása még annyira uralkodik az összes érdekelteken, hogy e héten nemcsak lóhere magbar, de semmiféle más vetőmagban sem fordultak egyáltalában elő üzletek, úgy hogy még névleges árakat sem lehet jegyezni.

— **Személyi hír.** Báró Bánffy Kázmír várm. alispán és dr. Dobozzy Vilmos vm. főorvos folyó hó 9-én városunkban tartozkodtak s ez alkalmból egy némely helyen a kir. járáshíroság fogházában közegészségügyi szemlét tartottak.

— **Püspök választás.** A dunántúli lutheránus egyházkerület nemrégiben Kapi Bélát választotta püspökké. Az új püspök sogorsági viszonyban van dr. Nagy Béla helybeli ügyvéddel.

— **Alsó-Fehérvármegye területén a tűzifa ára** a következőleg van megállapítva: 1. Tölgy vagy bükk dongfa 18 K — 2. Tölgy hasábfa 22 K 50 — 3. Bükk hasábfa 25 K — 4. Hántottfa vékony 21 K — 5. Hántottfa közepvastag 22 K 50 — 6. Hántottfa vastag 25 K. kihágást követve a ki a fenti áraknál többet kér, vagy többet vesz s az árfelhajtót a hatóság törvényszerű büntetéssel sújtja.

— **Kártérítés a postán elveszett csomagokért.** A háboru elején kibocsátott egyik kormányrendelet szerint a posta a háboru tartama alatt csak azokért a károkért nem szavatol, a melyek a háborus eseményekből s az ezekkel kapcsolatos veszélyekből származnak. Ujabban sűrűn merültek fel panaszok, hogy egyes postaigazgatóságok az elveszett csomagokért megtagadják a kártérítést azzal a megokolással, hogy a háboru tartama alatt csak abban az esetben adnak kártérítést, ha a megejtett vizsgálat a posta közegeinek hűtlenségét állapítja meg. Ezzel a felfogással szemben többen felebbezéssel éltek a kereskedelmi miniszterhez. A miniszter a felebbezésnek nemcsak helyt adott és a postaigazgatóságokat kártérítésre kötelezt, de egyben utasította az igazgatóságokat arra, hogy hasonló esetben a vonatkozó rendelet szelleme és intenciója szerint járjanak el.

— **A tojás árának maximálása** talán mindenütt kívánatos, de nálunk, Alsó-fehérvármegyében; immár égetően szükséges. Ugyanis a tojásspe-

kuláció 28-30 fillért állapít ma meg Marosujvárt is a tojás darabjéért — a mi a régi 8-10 filléres árak mellett zsarolásnak is beillik. Csanádban az alispáni rendelet értelmében, ezentul 16 fillérnél többet nem lehet kérni egy darab tojásért és a mi a fő minden termelő köteles a saját szükségletén kívül termelt tojást a közfogyasztási célokra bocsátani. Ez a szigorú rendelet kétségkívül követésre méltó, de kérdés, hogy lesz-e számbavehető eredménye. Feltéve ugyanis, hogy a tojás összevásárlását és a megyéből való kivitelét meg lehet akadályozni annak már aligha lehet útját állani, hogy a tojásokat — kiköltessék. Elvégre a csirke ára sem megvetendő!

— **Az új posta és távirá-díj-szabás** mely magában foglalja az összes tudnivalókat — a helybeli postahivatalnál huszfillérért beszerezhető.

— **A helybeli szegény gyerekek** karácsonyi segélyezésére az Erzsébet Egyesület az idén is gyűjtést fog rendezni. Az egyesület vezetősége azzal a kéréssel fordul a hazafias társadalomhoz, hogy támogassa és segítse nehéz feladatában. Minden jószívű embert arra kért, hogy anyagi erejéhez képest vegyen részt a szegény gyerekek megajándékozásában. E célra az Egyesület viselt ruhát és lábbelit is elfogad.

— **Tilos a cserkereskedés.** Számos vidéken ujabban szokásba jött, hogy a kereskedő nem volt hajlandó pénzért árut adni, hanem csak élelmiszerért, így például egyes helyeken dohányt cukrot, petróleumot, sőt csak tojásért vagy gabonáért voltak hajlandók kiszolgálni. A belügyminiszter táviratilag intézkedett, hogy életszükségleti cikkeket minden mellékikötés nélkül készpénzfizetésért kiszolgáltatni vonakodó kereskedők ellen a vármegye alispánjának már megadott felhatalmazáshoz képest, megtorló eljárásnak van helye.

— **A tejellátás bajairól.** Nem egyszer irtunk már e helyen a tejellátás nehézségeiről. Különösen sokat panaszkodtunk városvégi tejpiacokrol, hol egyszer — másszor botrányos s cénáknak is voltunk a szemtanúi. Kezdetben ki is vonult a rendőrség s nap-nap után egész sereg tejesasszonyt kísért be — a csesztvei csongvai és felsőujvári határtától — a nyilvános piacra, ahol aztán figyelték is rájuk, hogy a tejet a megállapított árnál magasabban ne árulják. Most hogy az ellenőrzés megláult a tejesasszonyok ismét horribilis

magas árakat kérnek és vesznek el a tejért. Jó volna tehát a városvégi rendőrségi razziákat felújítani, hogy ezáltal a szegény proletár emberek is hozzájuthassanak tejhez.

— **Baromfi-kolera a járásban.** Mint a hozzánk beérkező panaszok mondják: a baromfiak között a baromfikolera járványszerűen föllépett. Kezdetben csak egy-két községben s ma már szerte a járásban sőt Marosujvárt is tömegesen pusztulnak a baromfiak. Igen célszerű volna tehát gondoskodni arról, hogy fennálló törvényes rendelkezések értelmében a betegség a tenyésztők bejelentése s a szükséges óvintézkedések fogantatásával a fertőzött és beteg baromfit a piacra ne vihessék. Gondoskodni kellene továbbá arról is, hogy a közönség a baromfikolera keletkezése, terjedése módja, jelenségei és az alkalmas védekezés felől célszerű módon tájékoztassék. Az 1903 évi 30200 sz. földmívelésügyi miniszteri rendeletben meg van a baromfikolera s az ellene való védekezés népszerű ismertetése. Annak alapján tehát könnyű lenne a közönséget kitanítani a legcélszerűbb gyakorlati ismertekre.

— **A hagyma-üzlet** megindult a héten. Mázsánként 35 K-ról 40-45 K-ra emelkedett az ár. Igen nagy mennyiségben fuvarozzák Gyulafehérvárra is, hol koszorú számra adják 2-3 K-ért is a vörös és fehér hagymát egyaránt. Az aranyosszéki nagyobb hagymatermelőknek ismét csak azt ajánljuk, hogy a vörös hagyma termeléssel hagyjanak fel és rendre térjenek át a sárga hagyma termelésére, mert ez a keresettebb áru. Fehér hagyma magot az az egyesület termelt is az idén, hogy szükség esetén rendelkezésre álljon. Fokhagyma kevés van, koszorúja 4 kor.

Füßy József, kiadó.

Fatalpalás Marosujvártl

Van szerencsém közléteni, hogy a fatalpalást megkezdem és elvállalom és pedig a következő árban: egy pár női fatalp föltevése 5 K., sarokfával egy női cipő 6 K. — Férfi cipő 7 korona.

Sz. Cseh Berta.

Nagyszerűen bevált a harcúterén küzdőknek és általában mindenkinek mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K. -80, 140, 2-.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlanhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I, Elisabetsztr. 6.

Haponkénti szétküldés.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, tifusz, himlő és egyéb ragályos betegségek most fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben **1.25 koronáért** minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása Löffler, Vertun, Pertik, Vas, stb. intézeteinek vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegségeket fertőtlenítésére, antiszeptikus kötözéseknél (sebekre és daganatokra és daganatokra) kéz és arcmosásra és ragályok elhárítására, stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM SZAPPAN

finom, gyenge pipereszappan, lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is; szépíti, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. **Ára 2 K.**

FODORMENTA LYSOFORM

erősen antiszeptikus hatású szájviz. Szájbüzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy félpohár vízre.

Eredeti üvegje 2 korona.

Az összes lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában. Kívánatra bárkinél **ingyen** és bérmentve megküldjük az „**Egészség és fertőtlenítés**” című érdekes könyvet

Dr. KELETI ÉS MURÁNYI
vegyészeti gyára Ujpesten.

Soh' se vegyünk mást

Köhögés

rekedtség, nátha és elnyálkásódás ellen, mint az izletes

Kaiser-féle

mell - karamellát

a „három fenyő” védjeggyel. **5900** bizonyítvány orvosok és magánosoktól garantálja a biztos hatást. Egy csomag ára **20** és **40** fill. Egy doboz ára **60** fill. kapható: Gál Béla Gyógyszertárában Marosujvárt.

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-féle

M

**ARGIT
CRÉME és
SZAPPAN**

használatát által arca
tisztá, üde és bájos lesz.

A Margit-Crème a főrangú hölgyek kedvence szőpítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit Crémet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mely csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-Crème ártalmatlan, zsírtalan vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett. **Ára 1.20 f. Margit-Crém nagy tég. 2.70 f. Margit-szappan 1.20 fill. — Margit-pouder 1 kor. 0 f. — Gyártja**

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

Kapható; minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerkezelésben.

Mérsékelt árak mellett

mérték után, kitűnő szabású és izléses kivitelű férfi- fiu- és gyermek ruhákat készít:

Horváth Dezső
Marosujvárt, Magyararcesztve-u. 4.

Elvállal ruhatisztítási és mindennemű javítási munkákat.

Az összes katonai
és egyenruházati cikkek készítője.

A világháború

minden mozzanatról

**bő,
eredeti,
megbízható,
kimerítő**

értesülésekkel, térképekkel magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egy hónapra K 2.80 Félévre K 16.
Negyedévre K 8. Egész évre K 32.

Megrendelő cím:

AZ UJSÁG
KIADÓHIVATALA

Budapest, VII., Rákóczi-út 54 szám

AKI LAKÁST AKAR KIADNI — KIVENNI

az saját érdekében cselekszik, hogy ha mielőtt bármely lépést tesz célja elérése érdekében, felkeresi a **Marosujvár** kiadóhivatalát és ott kínálatát vagy keresletét hirdetményeként feladja a lapban leendő közlésre. Lapunk kiadója ugyanis igen olcsó és praktikus „lakáshirdető” módot vezet be ujitásként a közönség érdekében, mely által a legbiztosabban jut bárki jó lakóhoz, vagy jó lakáshoz.

Hirdetések feladásánál lapunk előfizetői és állandó hirdetői árkedvezményben részesülnek